

Sygn. akt VI Ga 207/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Renata Bober

Sędziowie: SO Anna Walus – Rząsa

SR del. Marta Zalewska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Krztoń

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) Sp. z o.o. w Ś.

przeciwko: (...) S.A. V. (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego

w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 11 marca 2015 r., sygn. akt

V GC 638/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

I. zasądza od pozwanego (...) S.A. V. (...) w W. na rzecz powoda (...)

Sp. z o.o. w Ś. kwotę 5.535 zł (pięć tysięcy pięćset trzydzieści pięć złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 30 marca 2014r. do dnia zapłaty,

II. w pozostałej części oddala powództwo,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 714,20 zł (siedemset czternaście złotych 20/100) tytułem kosztów procesu,

2. oddala apelację w pozostałym zakresie,

3. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 430 zł (czteryście trzydzieści złotych) tytułem kosztów postępowania za II instancję.

UZASADNIENIE

Powód (...) Sp. z o.o. w Ś. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. V. (...) w W. kwoty 8118,00zł z ustawowymi odsetkami o dnia 29 stycznia 2014r. z tytułu odszkodowania z OC za okres najmu pojazdu zastępczego i kosztami.

Nakazem zapłaty z dnia 20 marca 2014r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie zasądził należność powoda objętą pozwem w całości.

Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa w całości. Podniósł nieważność umowy najmu i umowy przelewu wierzytelności, nie wykazanie konieczności najmu pojazdu zastępczego, nie wykazanie czasu naprawy oraz zawyżoną stawkę za najem, niezasadność żądania przez powoda zwrotu kosztów najmu na podstawie aneksu do tej umowy, który został podpisany po zakończeniu obowiązywania umowy najmu pojazdu. Pozwany zarzucił, że termin odsetek żądany przez powoda jest bezpodstawny, pozwany wskazał na art. 817 par 2 kc.

Powód w odpowiedzi podtrzymał swoje stanowisko w całości.

Sąd Rejonowy przeprowadził postępowanie dowodowe, dopuszczając dowód z dokumentów prywatnych, w tym z dokumentów z akt szkodowych, przesłuchał świadka.

W dniu 11.03.2015r. wydał wyrok, którym uwzględnił powództwo w całości i zasądził od pozwanego na rzecz powoda koszty procesu. Sąd ten w uzasadnieniu wyroku przyjął, iż w wyniku wypadku w dniu 31 października 2013r. uszkodzeniu uległ pojazd marki R. (...), będący własnością poszkodowanego G. K. (1). Powód w ramach prowadzonej przez siebie działalności wynajął poszkodowanemu samochód zastępczy marki R. (...) na okres od 4 listopada do 18 grudnia 2013r. na podstawie umowy najmu z daty 4 listopada 2013r. do której w dniu 18 grudnia 2013r. sporządzono aneks, zgodnie z którym strony postanowiły, że auto zostaje wynajęte na czas trwania naprawy (par 3 umowy), nie dłużej niż 45 dni kalendarzowych. Sprawca szkody posiadał ubezpieczenie OC u pozwanego.

Na podstawie umowy cesji z 4 listopada 2013r. poszkodowany przeniósł na powoda wierzytelność w zakresie zwrotu kosztów najmu samochodu zastępczego wraz z wszystkim prawami z nią związanymi od towarzystwa ubezpieczeń. W oświadczeniu dla (...) z 4 listopada 2013r. poszkodowany oświadczył, że nie posiada innego wolnego pojazdu, którym może zastąpić pojazd uszkodzony, dziennie pokonywał około 70 km. Auto zastępcze było mu niezbędne do dojazdu do pracy.

Szkodę poszkodowany zgłosił do (...) 31 października 2013r., uszkodzone auto przyjęto do naprawy w tym samym dniu, 4 listopada 2013r dokonano oględzin przednaprawczych, kalkulację zatwierdzono 5 listopada 2013r., 8 listopada 2013r. zgłoszono dodatkowe oględziny, 13 listopada 2013r. dokonano oględzin przez (...), 18 listopada 2013r. doręczono serwisowi kalkulację, którą(...)zatwierdziło 28 listopada 2013r, w tym dniu złożono zamówienie na części, które otrzymano 3 grudnia 2013r., naprawę zakończono 18 grudnia 2013r i w tym dniu wydano pojazd klientowi.

W czasie trwania naprawy poszkodowany G. K. korzystał z pojazdu zastępczego, wynajętego u powoda, na który to najem powód wystawił fakturę z dnia 14 stycznia 2014r. na kwotę 8118zł za 44 dni najmu, z terminem płatności 28 stycznia 2014r.

W rozważaniach prawnych uznał, iż poszkodowanemu przysługuje w określonych warunkach koszt wynajęcia pojazdu zastępczego, który musi mieścić się w granicach adekwatnego związku przyczynowego z art. 361 kc.

Powód wykazał, że pojazd poszkodowanemu był niezbędny przez czas najmu. Powód przedstawił dokumenty m. in. w postaci historii naprawy pojazdu, którą sporządził (...) Sp. z o.o. w B. tj. podmiot niezależny od powoda, z której wynika, że przedłużanie się czasu naprawy m.in. wynikało z czasu oczekiwania na oględziny pojazdu i zatwierdzenie kalkulacji tj. od 31 października do 5 listopada 2013r., od 8 listopada do 28 listopada 2013r. Warsztat złożył zamówienie na części po zatwierdzeniu przez (...) i doręczeniu kalkulacji warsztatowi, od razu w dniu 28 listopada 2013r., naprawa faktycznie trwała od czasu dostarczenia części tj. 3 grudnia 2013r. do 18 grudnia 2013r., przy czym w czasie kiedy pojazd przebywał w warsztacie było siedem weekendów, w tym dwa dłuższe – trzydniowe.

Zdaniem sądu, pozwany zarzucając, że powód nie wykazał zasadności czasu trwania naprawy, nie powołał żadnego dowodu na okoliczność, iż uzasadniony czas naprawy był inny, niż ten wskazywany przez powoda w dokumencie: Historia naprawy, np. przez powołanie dowodu z opinii biegłego na tę okoliczność, również na okoliczność stawek

obowiązujących za wynajem pojazdu w przedmiotowym okresie, natomiast zarzucił, że stawki te są zawyżone. Poszkodowany nie ma obowiązku poszukiwania najtańszych warsztatów.

Sąd Rejonowy uznał też stanowisko powoda za uzasadnione w całości również w kwestii ważności umowy najmu i cesji, bowiem dopuszczalne było zawarcie umowy i przelew wierzytelności przyszłych. W sprawie nie budziło wątpliwości, że zobowiązanie istnieje, zarówno umowa najmu pojazdu zastępczego, jak i umowa cesji wierzytelności zawierały dane pozwalające ustalić, jakiej wierzytelności przelew dotyczył, aneks do umowy najmu precyzował jedynie czas trwania najmu do najdłużej 45 dni kalendarzowych.

Na tej podstawie Sąd Rejonowy orzekł co do żądania pozwu powołując przepis art. 361 kc w związku z art. 805 kc. Odsetki zasądził na podstawie art. 481 kc, przyjmując termin płatności wynikający z faktury.

Powyższy wyrok zaskarżył pozwany w części, tj. pkt I co do kwoty 2583 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29.01.2014r. do dnia zapłaty oraz w zakresie odsetek ustawowych od kwoty 5535 zł od dnia 29.01.2014r. do dnia 11.03.2015r. jako daty wyrokowania, a pkt II w całości.

Zarzucił naruszenie:

- art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i przyjęcie ważności umowy cesji z tytułu kosztów najmu za cały okres, tymczasem umowa najmu wygasła po upływie 30 dni i koszty najmu po tej dacie nie zostały objęte umową cesji jako koszty bezumownego korzystania z pojazdu zastępczego, jak również przyjęcie, iż umowa najmu z dnia 4.11.2013r. zawierała element przedmiotowo istotny, tj. stawkę czynszu;

- naruszenie przepisu art. 509 kc poprzez przyjęcie, iż poszkodowany mógł skutecznie przenieść na powoda wierzytelność w zakresie kosztów najmu w sytuacji, gdy poszkodowany tych kosztów nigdy nie poniósł, jak również powód nie nabył w drodze cesji wierzytelność z tytułu kosztów najmu za okres od 31. do 44 dnia najmu, tymczasem koszty te stanowiły wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z pojazdu;

- naruszenie przepisu art. 481 kc w zw. z art. 817 § 1 kc poprzez przyjęcie, iż odsetki należą się od po terminie płatności fv, tymczasem winien być to termin 30 dni na likwidację szkody, a powód nie udowodnił, kiedy zgłosił ubezpieczycielowi szkodę z tytułu kosztów najmu, zatem datą ta winna być data wyrokowania.

Na tej podstawie wniósł o zmianę w zaskarżonej części wyroku poprzez oddalenie powództwa i zmianę w zakresie daty wymagalności całej należności głównej oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów procesu, uzasadniając, iż w § 13 um najmu strony ustaliły stawkę czynszu, a w § 1 przedmiot najmu. W § 15 umowy strony ustaliły, iż poszkodowany dokona cesji wierzytelności na rzecz wynajmującego z tytułu zwrotu kosztów najmu. Formą zapłaty była zatem wierzytelność z tego tytułu. Przelew wierzytelności przyszłych jest dopuszczalny, lecz skutek rozporządzający następuje dopiero z chwilą powstania wierzytelności. Umowa najmu i cesji pozwalają zidentyfikować wierzytelność, będącą przedmiotem przelewu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługiwała na uwzględnienie w całości, choć nie wszystkie zarzuty w niej podniesione były zasadne.

Zdaniem sądu II instancji powód nie był legitymowany czynnie w tym procesie w zakresie wierzytelności odszkodowawczej, jakiej dochodził z tytułu kosztów najmu za okres 4.11.13r. – 3.12.13r. Umową cesji bowiem strony objęły odszkodowanie jedynie w zakresie **kosztów najmu** pojazdu zastępczego, co wynika jednoznacznie z treści tej umowy, a co potwierdził sam powód w uzasadnieniu pozwu. O kosztach najmu można mówić jedynie w przypadku umowy najmu. Tymczasem w tej sprawie umowa najmu zawarta na okres naprawy, nie dłużej niż 30 dni, wygasła z upływem ostatniego 30-go dnia, na jaki została zawarta, tj. z dniem 3.11.2013r. Po tej dacie poszkodowany korzystał z

pojazdu jako cudzej własności bezumownie, a zatem można jedynie było mówić o tzw. wynagrodzeniu za bezumowne korzystanie z cudzej własności (art. 224 § 2 w zw. z art. 225 kc). Te zaś koszty nie zostały objęte umową cesji wierzytelności, że nie wspomnieć, iż inaczej wygląda sposób ustalania i dowodzenia tych kosztów (koszt ten wylicza się wg średniej, rynkowej stawki najmu pojazdu zastępczego , a nie wg wysokości umówionej). Aneks do umowy najmu, której zmiany, w tym co do długości trwania najmu, wymagały formy pisemnej ad solemnitatem (§ 50 umowy najmu), jako zawarty po wykonaniu umowy, a zatem po jej wygaśnięciu, nie wywarł skutków prawnych. Jako umowa stron: erga partes mógł wywrzeć skutek prawny jedynie na przyszłość, a nie wstecz co do skonsumowanej już czynności prawnej. Zatem z uwagi na zastrzeżoną przez strony formę ad solemnitatem do zmian umowy najmu, brak było też podstaw prawnych do przyjęcia, iż doszło w sposób dorozumiany między stronami do zawarcia w formie niepisemnej umowy o zmianie umowy najmu w zakresie przedłużenia jej trwania, zwłaszcza że strony w okresie tego dalszego przedłużenia okresu korzystania nie wiedziały jeszcze, jak długo samochód będzie pozostawał w naprawie, o czy świadczy data aneksu pisemnego 18.12.2013r., a więc data zdania pojazdu zastępczego. O ile strony zamiarem swoim obejmowały przedłużenie czasu trwania wynajmu pojazdu zastępczego, winny to zatem uczynić w formie pisemnej przed datą zakończenia obowiązywania umowy najmu. W konsekwencji powód jako nabywca wierzytelności z tytułu kosztów najmu mógł domagać się tylko zwrotu takich kosztów, które objęte były skuteczną umową najmu, tj. za okres 4.11.13r. – 3.12.13r. Natomiast żądanie zwrotu wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z pojazdu, jako nie objęte umową cesji wierzytelności, było bezzasadne. Dodać też należy, iż nie sposób doszukiwać się w aneksie do umowy najmu z daty 18.12.13r. dorozumianej woli zawarcia nowej umowy. Po pierwsze brak w treści tego aneksu essentialia negotii, po drugie brzmienie tegoż aneksu : tytuł oraz odwołanie się wyłącznie do zmiany § 2 ust. 1 w zw. z § 50 umowy najmu nie budzą wątpliwości interpretacyjnych, iż chodziło stronom o zmianę § 2.1 umowy najmu z dnia 4.11.13r. Ponadto, co sąd już wyżej uzasadniał, taka „nowa umowa najmu” nie mogłaby wywrzeć skutków prawnych z mocą wsteczną, tj. za okres 4.12.13r. – 18.12.13r.

Odnośnie żądania odsetkowego, rację należało przyznać pozwanemu, iż termin zapłaty odsetek za czas opóźnienia w zapłacie roszczenia odszkodowawczego p-ko ubezpieczycielowi wynika z przepisu szczególnego, niemniej nie jest nim art. 817 kc. W tym przedmiocie obowiązuje przepis szczególny. W świetle z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2013.392 j.t.) zakład ubezpieczeń powinien wypłacić odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie (inaczej niż w art. 817 § 1 kc, gdzie mowa o zawiadomieniu o wypadku). Przepis art. 14 cyt ustawy, z wyłączeniem art. 817 § 1 kc ma tej sprawie zastosowanie, jako że pozwany odpowiada z tytułu oc sprawcy szkody. W niniejszej sprawie faktycznie powód nie twierdził, kiedy zawiadomił pozwanego o szkodzie z tytułu kosztów najmu, ani okoliczności takiej nie udowodnił. Niemniej uszło uwadze sądu I instancji oraz skarżącemu , iż w aktach szkodowych , dopuszczonych przez sąd I instancji jako dowód w sprawie, zalega pismo pozwanego z dnia 27.02.14r. (k. 73), w którego treści pozwany potwierdził otrzymanie faktury z tytułu kosztów najmu. Zatem w tej dacie najpóźniej (data pewna) musiał otrzymać zawiadomienie o szkodzie. Licząc w/w ustawowy termin 30 dni , termin płatności odszkodowania z tego tytułu upłynął pozwanemu w dniu 29.03.14r. Tym samym odsetki winny być liczone od dnia następnego.

Z tych względów wyrok sądu I instancji podlegał zmianie na podst. art. 386 § 1 kpc, zaś w zakresie części petitum apelacji, tj. co do odsetek za dalszy okres do dnia wyrokowania apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu na podst. art. 385 kpc.

Pozostałe zarzutu apelacji nie zasługiwały na uwzględnienie.

Umowa cesji była skuteczna w zakresie nabycia przez powoda prawa do odszkodowania z tytułu najmu pojazdu zastępczego, bo cesja ta, jak wynika wprost z treści umowy najmu , stanowiła sposób zapłaty za najem pojazdu w miejsce pieniężnego czynszu (art. 453 zd.1 kc). Dlatego też zarzut pozwanego o braku poniesienia przez poszkodowanych kosztów najmu był bezzasadny w zakresie oceny skuteczności umowy cesji wierzytelności, która to umowa jest nadto skuteczna i z tego powodu, że dotyczy wierzytelności przyszłych, których wysokość na dzień umowy cesji nie jest jeszcze znana.

Chybiony był też zarzut pozwanego dotyczący nieważności umowy najmu i umowy cesji wierzytelności z uzasadnieniem na braki istotnego elementu w postaci ustalenia czynszu najmu pojazdu zastępczego. Z przedłożonych przez powoda dokumentów w postaci umowy najmu, oświadczenia o długości najmu oraz faktury, a także umowy cesji wynikała wysokość stawki czynszu najmu stosowanej przez powoda, a jedynie łączna wysokość tego czynszu została wyliczona matematycznie po zakończeniu najmu (umowa najmu zawarta wedle art. 659 § 2 kc).

O kosztach postępowania za I instancję Sąd Okręgowy orzekł na nowo na podstawie art. 100 kpc. Rozdzielił koszty postępowania poniesione przez strony proporcjonalnie do stopnia, w jakim utrzymały się ze swymi żądaniami. W toku postępowania powód poniósł koszty w łącznej wysokości 1623 zł, zaś jego wygrana wynosiła 68 % (5535 zł : 8118 zł jako w.s.), koszty po stronie pozwanego wyniosły 1217 zł , zaś jego wygrana 32%.

Odnosnie kosztów postępowania apelacyjnego sąd zasądził je na podst. art. 108 pkc w zw. z art. 98 § 1 i 3 kpc, przyznając je w całości pozwanemu jako wygrywającemu II instancję (zaskarżenie żądania odsetkowego jako akcesoryjnego nie wchodzi do w.p.z.). Na koszty te złożyły się : opłata od apelacji 130 zł oraz połowa wynagrodzenia minimalnego z tytułu zastępstwa prawnego w II instancji 300 zł.